Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Služba za kulturno dediščino
Območna enota Maribor

Številka: SV-35107-0589/2022/2
Datum: 14. 11. 2022

Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (v nadaljevanju: ZVKDS), Območna enota Maribor, Slomškov trg 6, 2000 Maribor, izdaja na podlagi 1. točke drugega odstavka 84. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11-Odl.US, 90/12, 111/13 in 32/16; v nadaljevanju: ZVKD-1), na zahtevo Občina Duplek, Trg slovenske osamosvojitve 1, 2241 Spodnji Duplek, ki ga zastopa ADESCO, d.o.o., Koroška cesta 37a, 3320 Velenje (v nadaljevanju: investitor), v zadevi izdaje kulturnovarstvenih pogojev naslednje

KULTURNOVARSTVENE POGOJE

I. Investitor mora za izvedbo energetske sanacije šole na naslovu Dvorjane 15, 2241 Spodnji Duplek, parcelna številka 536/8 k.o. Dvorjane, ki predstavlja poseg v registrirano nepremično dediščino Dvorjane – Šola, EŠD 24156, izpolniti naslednje kulturnovarstvene pogoje:

1. Energetska sanacija šole, ki se varuje kot registrirana nepremična dediščine, je dovoljena pod pogojem, da bo zagotovila nadaljnji obstoj in obogatitev ohranjenih stavbnih kvalitet, da se z njo ne bo nepovrnljivo spremenil njen značaj ali videz.

2.1. Upoštevajoč ohranjeno fasadno profilacijo, ki je navkljub nekaterim sodobnim posegom (zamenjava zunanjega stavbnega pohištva – PVC okna in vrata glavnega portala) jasno berljiva, energetska prenova zunanjega ovoja fasade ni mogoča. Osnovno vodilo pri varovanih prvinah na varovani stavbni dediščini, je ohranjanje pristnosti in avtentičnosti. Tako se morajo arhitekturne prvine na fasadah stare šole ohraniti in obnoviti. Na stavbi stare šole grajene v letih 1891/1894, je mogoče slediti delitvi zahodne in južne fasade, ki se kaže v poudarjenih okenskih okvirjih, talnim, mejnim in strešnim zidcem, v vogalnih pilastrih in rustiki v pritličju. Na zahodni dvoriščni fasadi je ohranjen kamniti portal z vratnicami novejše datacije.
Pred obnovo fasade bo potrebno izdelati arhitekturne posnetke obstoječega stanja, da bo mogoča rekonstrukcija fasadne profilacije. Pri obnovi bo potrebno načrtovati tudi rekonstrukcijo fasadne profilacijo severne čelne fasade po vzoru obstoječe južne čelne fasade. (glej prilogo)
Strukturo in barvo fasade bo mogoče določiti samo na osnovi predhodno izvedenih raziskavah, ki bodo mogoče šele po postavitvi gradbenih odrov. Ob tem bo moral izvajalec tovrstnih del posredovati v potrditev barvne odtenke izbranega proizvajalca barv. Šele po potrditvi barvnih vzorcev fasade in fasadne profilacije, bo mogoče pristopiti k izvedbi slikopleskarskih del. Tako ometi kot barve morajo biti parapropustni.
2. 2. Med sprejemljive ukrepe energetske prenove stavbe na njenem ovoju sodijo zaščita zunanjih sten z notranje strani, zamenjava obstoječega stavbnega pohištva, izvedba toplotne izolacije strehe, stropa proti neogrevanem prostoru, kleti, tal.
2. 3. Obstoječa PVC okna so novejše datacije. Z materialnega in estetskega videza so neustrezna. Zato jih bo potrebno v celoti zamenjati z novimi lesenimi, ki bodo tonirana v rjavi barvi in značilno delitvijo kril na dve polji in nadsvetlobo prav tako deljeno na dve polji. Ob tem je mogoča namesto enojne dvojna zasteklitev. Senčila je potrebno locirati v notranjost prostorov.
Z izborom in namestitvijo opisanih oken bo mogoče zagotoviti svetlobne, zvočne, toplotne in varnostne zahteve energetske učinkovitosti. Vzorec in barvo oken je potrebno uskladiti z odgovorno konservatorko in restavratorko.
2. 4. Streha ima pomembno vlogo pri energetski učinkovitosti stavbe. Med elementi ovoja stavbe je pogosto streha tisti konstrukcijski element, skozi katerega prehaja največ toplote. V okviru

konservatorskih izhodišč je v tem primeru mogoča vgradnja toplotne izolacije na notranji strani strešne konstrukcije. Tako se prepreči spreminjanje podobe strehe in spreminjanje gabaritov stavbe. Obstoječe opečna kritina bobrovec je v dobrem stanju. Zato jo je smiselno ohraniti. Po potrebi se samo poškodovane strešnike zamenja z novimi. Preveriti je potrebno stanje dimnikov in dimničnih obrob in tako izvesti ukrepe, da se prepreči morebiti vdor vlage v notranjost stavbe.
V okviru kleparskih del je potrebno predvideti linijske snegobrane po vzoru obstoječih. V okviru odvodnjavanja se po potrebi obstoječi žlebovi in odtočne cevi zamenjajo z novimi navadnimi pločevinastimi.

II. Kulturnovarstveni pogoji prenehajo veljati po poteku dveh let od njihove pravnomočnosti.

III. Stroški organu v tem postopku niso nastali; investitor sam krije svoje stroške postopka.

O b r a z l o ž i t e v:

Prvi odstavek 28. člena ZVKD-1 določa, da je za posege v spomenik treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje. To je treba pridobiti tudi za posege v vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, in za posege v registrirano nepremično dediščino, če to obveznost določa prostorski akt. Po 29. členu ZVKD-1 je treba pred izdajo kulturnovarstvenega soglasja pridobiti kulturnovarstvene pogoje ZVKDS.

ZVKDS, Območna enota Maribor, je dne 18. 10. 2022 prejel zahtevo investitorja za pridobitev kulturnovarstvenih pogojev za energetsko sanacijo, ki predstavlja poseg v registrirano nepremično dediščino Dvorjane – Šola, EŠD 24156.

Kulturnovarstveni pogoji za poseg v registrirano nepremično dediščino se izdajo v skladu z določbami prostorskega akta. V skladu s to določbo velja za Dvorjane – Šola varstveni režim, določen v Odloku o občinskem prostorskem načrtu Občine Duplek (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 36/2020).

Navedeni akt v 44. členu določa naslednje:

(1) Namen celostnega varovanja območij in objektov kulturne dediščine, tako zavarovane kot zgolj evidentirane, je ohranjanje in izboljšanje njihovega stanja, redno vzdrževanje, raba v skladu s sodobnimi potrebami, zagotavljanje dostopnosti do njih in predstavljanje javnosti (vse navedeno na kraju samem).
(2) Kulturna dediščina se varuje glede na njen tip (npr. arheološka, sakralna, naselbinska ipd.) in status (npr. spomeniki državnega ali lokalnega pomena) v skladu z določili pravnih režimov njenega varstva. Razen same kulturne dediščine se varuje tudi njeno vplivno območje.
(3) Varstvo kulturne dediščine na obsežnejših območjih te dediščine se zagotavlja tudi skozi sistem podrobnejšega prostorskega načrtovanja in v sodelovanju z dejavniki, ki gospodarijo s posameznimi sestavinami prostora.

V nadaljevanju 94. člen navedenega odloka še določa:
(3) Na objektih in območjih kulturne dediščine so dovoljeni posegi, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti ter kulturno dediščino varujejo in ohranjajo na mestu samem (in situ). Posegi, ki bi razvrednotili, poškodovali ali uničili objekte in območja kulturne dediščine niso dopustni.
(4) Gradnja novega objekta, vključno z dozidavo in nadzidavo ter dela, zaradi katerih se bistveno spremeni zunanji izgled objekta, in rekonstrukcija na objektih in območjih kulturne dediščine nista dovoljeni, če so s tem prizadete varovane vrednote objekta ali območja kulturne dediščine in prepoznavne značilnosti in materialna substanca, ki so nosilci teh vrednot.

(5) Odstranitev objektov ali območij ali delov objektov ali območij kulturne dediščine niso dopustne, razen pod pogoji, ki jih določajo predpisi s področja varstva kulturne dediščine.
(6) Na objektih in območjih kulturne dediščine veljajo pri gradnji in drugih posegih v prostor prostorski izvedbeni pogoji za celostno ohranjane kulturne dediščine. V primeru neskladja ostalih določb tega odloka s prostorskimi izvedbenimi pogoji glede celostnega ohranjanja kulturne dediščine veljajo pogoji celostnega ohranjanja kulturne dediščine.
(7) Objekta in območja kulturne dediščine se varuje pred poškodovanjem ali uničenjem tudi med gradnjo - čez objekte in območja kulturen dediščine ne smejo potekati gradbiščne poti, obvozi, vanje ne smejo biti premaknjene potrebne ureditve vodotokov, namakalnih sistemov, komunalna, energetska in telekomunikacijska infrastruktura, ne smejo se izkoriščati za deponije viškov materialov ipd.
(10) Za registrirano kulturno dediščino, ki ni kulturnih spomenik in ni varstveno območje dediščine, velja, da posegi v prostor ali načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote ter prepoznavne značilnosti in materialno substanco, ki so nosilci teh vrednot, niso dovoljeni. V primeru neskladja teh določb tega odloka z varstvenimi režimi, ki veljajo za registrirano kulturno dediščino, veljajo prostorski izvedbeni pogoji, določeni v tem členu. Za registrirano kulturno dediščino veljajo dodatno še PIP, kot jih opredeljujejo varstveni režimi za posamezne tipe kulturne dediščine in so navedeni v tem členu:
- za registrirano stavbno dediščino: ohranjajo se varovane vrednote, kot so tlorisna in višinska zasnova (gabariti), gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova, oblikovanost zunanjščine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barve fasad, fasadni detajli), funkcionalna zasnova notranjosti objektov in pripadajočega zunanjega prostora, sestavine in pritikline, stavbno pohištvo in notranja oprema, komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih – cerkvah, gradovih , znamenjih itd.), celovitost kulturne dediščine v prostoru (prilagoditev posegov v okolici značilnostim stavbne dediščine), zemeljske plasti z morebitnimi arheološkimi ostalinami;
(12) Za poseg v kulturni spomenik, vplivno območje kulturnega spomenika, varstveno območje dediščine ali registrirano dediščino, ki je razvidna iz prikaza stanja prostora, ki je veljal ob uveljavitvi odloka o občinskem prostorskem načrtu, je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje za posege po predpisih s področja varstva kulturne dediščine. Kulturnovarstveno soglasje je potrebno pridobiti tudi za posege v posamezno enoto urejanja prostora, če je tako določeno s podrobnejšimi izvedbenimi pogoji, ki veljajo za to območje urejanja prostora.

Izrek teh kulturnovarstvenih pogojev je med drugim usklajen s smernicami za energetsko prenovo stavb kulturne dediščine, ki so nastale v sodelovanju Ministrstva za infrastrukturo RS, Ministrstva za kulturo RS in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije v okviru izvajanja evropske kohezijske politike 2014-2020 z namenom, izboljšanja učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju. Prav tako so pomembna strokovna podlaga za načrtovanje in izvajanje energetske prenove vseh stavb, ne glede na to, ali so v zasebni ali javni lasti.

Upoštevajoč navedena dejstva je poseg mogoč pod navedenimi pogoji in le z izpolnjevanjem teh pogojev lahko sledi veljavnemu varstvenem režimu.

ZVKDS je na podlagi vsega navedenega odločil, da je predlagani poseg investitorja mogoč v obsegu in na način, kot je določen v izreku teh kulturnovarstvenih pogojev.

Investitor mora na izvedeno projektno dokumentacijo, ki upošteva pogoje te odločbe, v skladu z 28. členom ZVKD-1 pridobiti kulturnovarstveno soglasje. Zahtevi za izdajo soglasja mora priložiti opis in grafični prikaz posega, iz katerega so razvidni obstoječe stanje ter lokacijske, funkcionalne, oblikovne in tehnične značilnosti nameravanega posega.
V skladu s prvim odstavkom 30.a člena ZVKD-1 kulturnovarstveni pogoji prenehajo veljati po poteku dveh let od njihove pravnomočnosti. Če se ta rok izteče v času postopka izdaje kulturnovarstvenega soglasja, se čas veljavnosti kulturnovarstvenih pogojev podaljša do pravnomočne odločitve o kulturnovarstvenem soglasju.

Stroški postopka:

Prvi odstavek 113. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 - UBP, 105/06, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13) določa, da gredo stroški, ki nastanejo organu ali stranki med postopkom ali zaradi postopka, v breme tistega, na katerega zahtevo se je postopek začel. Ker se ta odločba izdaja na zahtevo investitorja, je ZVKDS na podlagi navedenih določil odločil, da investitor sam krije svoje stroške postopka, stroški organa pa bremenijo ZVKDS.

Ta odločba je takse prosta (22. točka 28. člena Zakona o upravnih taksah, Uradni list RS, št. 106/10 – UPB4 in 32/16; v nadaljevanju: ZUT).

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je v 15 dneh od dneva vročitve dovoljena pritožba, o kateri bo odločalo Ministrstvo za kulturo. Pritožba se pošlje po pošti ali se vloži neposredno ali ustno na zapisnik na Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, Metelkova 4, 1000 Ljubljana. Šteje se, da je pritožba vložena pravočasno, če je bila na naslov ZVKDS poslana zadnji dan roka s priporočeno poštno pošiljko. Pritožba je takse prosta (22. točka 28. člena ZUT).

Postopek vodila:

Suzana Vešligaj, univ.dipl.etn.
konservatorska svetovalka

REPUBLIKA SLOVENIJA * NOSILEC JAVNEGA POOBLASTILA * ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENIJE * 7 LJUBLJANA

Odločil:

Srečko Štajnbaher, prof.
vodja OE

Vročiti:

- Investitorju po pooblaščencu: ADESCO, d.o.o., Koroška cesta 37a, 3320 Velenje – OSEBNO

Priloga:
- kopija arhivske fotografije stare šole v Dvorjanah.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ
ZBIRKA: VEKOSLAV KRALJIĆ
RAZGLEDNICA DUORJANE: ŠOLA MED 1928/47

ŠOLA
GRAJENA
MED LETI
1891/94

